

lyítésére történtek. Beszámolt arról a gondolatról, mely szerint egyes helyeken a szükséghez képest gazdasági vándortanulókkal kellene fejleszteni a gazdasági tudást. Végül a polgári iskolákban folyó gazdasági irányú oktatást ismertette.

A megnyitó beszéd után *dr. Dózsa István* alispán üdvözölte Csongrád megye közönsége nevében a tankerület vezetőit, valamint az összegyűlt hatalmas pedagógus társaságot.

Ezután öt értékes és nagy tetszéssel fogadott gazdasági szakelőadás hangzott el. *Céher Lajos* főigazgatói szakelőadó *A mezőgazdasági oktatás és kialakulása a nevelő iskolákban* címmel, *Hőbausz Mária* csongrádi gazdasági iskolai szaktanítónő *A háztartástan tanítása és hatása a családi nevelés terén* címmel; *Bocskóy András* békéscsabai mezőgazdasági népiskolai igazgató *Az iskolák szerepéről a jövődelmező baromfifenyésztés előmozdításában*, *Schill János* makói állami mezőgazdasági népiskolai igazgató *Iskolánk mezőgazdasági kísérletei és nevelő hatásuk*, végül *Németh Zoltán* hódmezővásárhelyi áll. mezőgazdasági szakiskolai igazgató *A népiskolák és a szakiskolák mezőgazdasági oktatásának kapcsolata* címmel tartottak értékes előadásokat.

Az előadások után *vitéz dr. Bonczos Miklós* belügyi államtitkár emelkedett szólásra és nagy beszédben mutatott rá arra a nagy munkára, aminek most itt tanújelét látta s amelyért minden nevelő a legnagyobb tiszteletet és megbecsülést érdemli. Ez az értekezlet szellemi erőgyűjtés új célok kiűzésére és új feladatok kifejlődésére.

Az államtitkár beszéde után *Gesztesy Nagy László dr.* a mezőgazdasági kamara igazgatója szólalt még fel.

Az értekezlet után a Kaszinó nagytermében közeled volt, melyen *dr. Dózsa István* alispán a Kormányzóra mondott köszöntőt. Majd *Járay Imre*

tanügyi főtanácsos szavaira *dr. Kisparti János* főigazgató köszöntö meg a rendezők és munkatársak munkáját. Géher L.

A Szegedi Piarista Gimnázium Bárdos hangversenye. *Bárdos Lajos*, a kiváló zeneszerző, karnagy és zene-pedagógus tiszteletére nagyszabású diák-énekkari hangversenyt rendezett április 22-én a *szegedi piarista gimnázium*.

A hangverseny megnyitó Szt.-István-száma után *Sik Sándor* professzor méltatta Bárdos Lajos jelentős úttörői érdemeit. Előadásában zseniális megvilágításba helyezte a jelenkori új magyar muzsika, egyházi zene és énekkari kultúra történetének egyes állomásait. Lánglelkű fel'edezők, mint *Kodály* és *Bartók* a magyar népdal terén, *Harmat Artúr* az egyházi népének világában, rájöttek arra a csodálatos valóságra, hogy a magyar népdal szinte kimeríthetetlen gazdagsága alapja és kiindulópontja lehet egy új magyar, idegen hatásoktól független zenei világnak. A közösséget, mely befogadja és műveli ezt az új magyar zenei stílust, Bárdos Lajos teremtetten meg épen a legfogékonyabb közönség körében, az iskolás gyermekek lelkében.

A szegedi piarista diák-énekkari hangversenye tehát egyrészt újabb bizonyítéka ez új magyar zenei reformtörekvés lendületes térhódításának, de másrészt bizonyítéka annak is, hogy a szegedi kegyesrendi gimnáziumban *Karl János dr.*, az iskola tudós igazgatója, megértette az új magyar zene célkitűzéseinek pedagógiai horderejét és semmi áldozattól sem riad vissza, hogy az énekkari fiatal és tehetséges karnagyát, *Maklári Lajos* piarista tanárt, minden szükséges anyagi és erkölcsi támogatással segítse szinte emberfeletlinek mondható munkájában. Ezt a tény emelte ki maga *Bárdos Lajos* is, aki nek műveit az énekkar dicséretreméltó, magas színvonalú interpretációban foglalta egy csokorba és aki nagy elfog-

taltsága mellett is eljött a hangversenyre Budapestről és személyesen vezényelte a Spártai gyermek c. modern, ánczeneszerű kórusát. Meglepő volt, hogy a mester szuggesztív karnagyi egyénisége mennyire tökéletes együttműködésre vezette a műben az énekkart, amely feltűnő készséggel követte előzetes "összpróbálás" nélkül is a szerző intencióit.

De nemcsak ezt a szerző által előlegezett nagy, személyes elismerést és megtiszteltetést érdemelte ki *Maklári Lajos* buzgó énekes-gárdája, hanem azt a kitétetést is, hogy a *szegedi Tanárképző Főiskola* immár országos hírű *Kamara-kórusával* egy estén szerepelhetett hangversenypódiumon. Szeged közönsége már jól ismeri a Bárdos-művek első szegedi terjesztőjének, a Kamara-kórusnak nagy kvalitású karnagyát, *Szögi Endre* főiskolai tanárt, ismeri kórusának végtlenül finom és klasszikusan tiszta előadásmodorát, de a mai estén még mintha melegebb átéléssel remekelt volna Szögi Endre karmesteri művészete, hiszen kedvelt tanítványát kellett Szeged hangversenyéletébe bevezetnie, a közönségnek bemutatnia és talán sem tanár, sem tanítványa nem fogja zokonvenni e sorok írójának indiszkrécióját, ha megállapítja, hogy a tanítvány nem hozott szégyent mesterére.

Mert szinte egyedülálló és páratlan vállalkozás volt egyetlen énekkarral a művek ekkora tömegét egyazon szerzőtől felsorakoztatni. De ha ez kockázatos volt is, ha a műsor túlsúlyossága fárasztott is, azért jót megállta a helyét a piarista énekkar és vezetője egyaránt. Túlnyomóan nagyobb számban voltak azok a darabok, amelyek tökéletesen voltak kifejlesztve és hiánytalanul hangzottak.

A diákkórus műsorán szereplő *Bárdos-művek*, — mintegy 35—40 kisebb-nagyobb kórusdarab 14 számban egyházi és világi csoportra osztva — a

szerző művészetének három elemét, a magyarságát, egyháziasságát és modernségét domborították ki és nehéz volna megmondani, hogy a három közül melyik vigye el a pálmát. Szétválaszthatatlan körbe záruknak. Mert a magyar népdal sajátos alkatát annyira a legénekaribb módon aknázza ki az ellenpont és szólamvezetés érdekében, — mint pl. a Vendégnótában, — hogy még az abszolút muzsikához közelálló darabokban, mint az Adjunk hálát kezdetű könnyűvérő francia dalban is oly igazán és őszintén magyaros tud lenni. Önálló egyházi szövegű kórusdarabjai, mint pl. a fenséges lendületű, szinte „zenei filozófiává” szélesedő, igen nehéz Zsoltár-kanon, ép így magyarosak tudnak maradni még akkor is, ha nem meglévő egyházi dallamra készültek mint az Ah, hol vagy magyarok, . . . vagy a Nyujts ki mennyből . . . De ugyanígy vagyunk műveinek egyháziasságával is. Ha magyarossága egyházi és újszerű is, akkor viszont egyháziassága sem választható el a magyar légkörtől, mint a Nyujtsd ki mennyből. . . bájos, harangzúgás-szerűen fenséges variációban, amelyeket a Kamara-kórus oly utólréhetetlen tökéletességgel rajzolt ki. Még a János bácsi hegedűjében is az egyházi felé hajló harmonizálás és ellenpontozó karstílus emeli ezt a kis művet a magyar dal apotheózisává. Lehet ugyan, hogy a Bárdos-művek harmadik jellemvonása, a modernség, az újszerűség, a feloldhatatlanul egymásba csúszó díszharmonikák, vagy inkább „harmonia-totalitások”, az átlagos nivójú énekkar számára merész és kockázatosan szövevényes hangzatok, — főleg ily nagy tömegben hallgatva, — talán már fárasztóak is, mint a Világmegváltó Jézus, a Krisztus a mennybe fölmele, vagy a Jaj, de sokat áztam . . . azért tagadhatatlanul egyházi és magyar mindaz benne, ami új is egyszersmind. Ime, így zárul a Bárdos-muzsikában

áz a varázskör, amely körülveszi művészetét és egyszeriben magával ragad a fantázia legellentétebb és legtávolibb világaiba is. Hogy a Karácsonyi bölcse dal mennyire finom esti hangulatot rajzol, hogy a Katonánótákban mennyire felcsillan a verbunkósok betyáros jókedve, hogy a falusi lányok érzelmes dalolását a Szöged-felől-ben, az olimpiai versenyzők izmos keménységét a Spártai gyermek-ben, a fiús temperamentum gyermeki érzelmeit a Kicsinyek kórusának dalaiban és Szűz Mária anyai báját a Karácsonyi bölcse dalban micsoda világok választják el egymástól és a gyermek-kánonok dévbji humorától, azt csak így egymásmellé téve, egymásután hallgatva — és ilyen interpretációban! — érezhetjük kézzelfoghatóan! Vivant sequentes!

Kozáky István.

Megalakult a hódmezővásárhelyi gróf Bercsényi Miklós Bajtársi Egyesület Papp-Váry Elemérné női törzse a „Turul Szövetség” kebelében. Az alig néhány hónap óta működő egyesület e helyen azért érdemel említést, mivel a már iskolába nem járó, felnőtt nők nevelésével foglalkozik. Célja a nemzeti öntudat mélyítése, a szociális gondolkodás fejlesztése, a magyar sors jelenlegi kérdései iránti érdeklődés fokozása és általában a tudatosabb, nemesebb női életre eszméltetése. Tagjai erkölcsi szempontból kifogástalan, egyetemet, főiskolát, vagy valamilyen közfokú iskolát végzett nők lehetnek. Számuk jelenleg mindössze 25–30 asszony és leány; a tagok kiválogatásában ugyanis nem a mennyiség, hanem a *minőség* szempontja az irányadó. A tagok a törzsbe lépés alkalmával ünnepélyes fogadalmat tesznek és esküvel kötelezik magukat arra, hogy a magyar-

ságot életük fogytáig minden erejükből tiszta keresztény szellemben erősítik. Pártpolitikai, felekezeti szempontokon felülmúló egyetemes nemzeti szempont érvényesül az egyesület törekvéseiben, melynek tagjai az összetartozás és együttműködés készségének fokozásával figyelemre méltó szolgálatot tesznek iskolánkivüli nevelésünk ügyének. Havonta összejöveteleket tartanak részint önmaguk, részint a mások művelése érdekében. Van könyvtáruk, jártnak folyóiratokat. Külön előadó-délutánjaik vannak, ezeken időszerű — a női élettel kapcsolatos — nemzeti, szociális, gazdasági és nevelésügyi előadásokat hallgatnak szakképzett nőelődoktól. Szociális tevékenységük is igen jelentékeny: anya- és csecsemővédelem, szegénygondozás, karácsonyi és hazafias irányú segélyezés. Propaganda tevékenységükkel a magyar iparosok és kereskedők munkáira hívják fel a közfigyelmet. Részt vesznek a vásárhelyi Turul Ház-alapra való gyűjtésben is, melynek a Bajtársi Egyes. tb. vezére, dr. Bán Imre a kezdeményezője és irányítója, hogy legyen hajléka a tisztultabb gondolkodású, nemzeti felelősséggel élő magyar ifjúságnak, ahonnan az új Magyarország felépítésének gondolata a környék ifjúságára is irányítóan hatna.

A hódmezővásárhelyi gróf Bercsényi Miklós Bajtársi Egyesület Papp Váry Elemérné női törzsét dr. Pelle Erzsébet leánygimnáziumi tanár szervezte meg. Kíváncsi volna az egyetemes nevelői gondolkodás terjedése érdekében, hogy minél több városunkban hivatásos nőpedagógus vegye kezébe az iskolánkivüli nevelés irányítását Hódmezővásárhely példájára.

— . —